

Lenka ČERNÁ, *Smilnice a matky vražednice. Svobodné matky v 17. a 18. století*, Diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2008, 86 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Předložená diplomová práce vzniklá na základě pramenů vzniklých z činnosti městských soudů v Kasejovicích a Nepomuku se zabývá problematikou žen na okraji venkovské společnosti. Autorka při jejím koncipování prokázala znalost i schopnost kritického zhodnocení české i zahraniční (anglické, německé i francouzské) odborné literatury. Již v jejím úvodu je prokazatelné hluboké teoretické i metodologické zakotvení. Lenka Černá vycházela z konceptu historické antropologie, sociální každodennosti, gender history i mikrohistorie. Přestože v českém prostředí bývají reálné možnosti historické antropologie v některých případech značně přeceňovány, autorka se pokusila obvyklým nedostatkům vyvarovat.

Předně, při výběru pramenné základny se neomezila pouze na rozbor trestně právní agendy, ale cenné informace získávala také prostřednictvím doplňujícího studia evidenčních pramenů – matrik. Uvedené studium bylo sice časově náročné, mnohdy diplomantku přivedlo do slepé uličky, avšak nakonec bylo zpravidla korunováno úspěchem. Na konkrétním příkladě prokázala, že Dülmenův koncept cti má „značné trhliny.“ Současně doložila, že Nodlovo podceňování významu evidenčních („serielních“) pramenů je z hlediska historické antropologie neopodstatněné. Upřednostňování kvalitativních na úkor kvantitativních pramenů nevede k objektivnímu poznání, ale jen k ilustrativní historii, které se diplomantka pokusila vyvarovat. Jejích přechod do mikrohistorické roviny není doprovázen volnou fabulací, ale je opřen o studium pramenů sdělovacího a evidenčního charakteru.

Na předložené diplomové práci je nutné vyzdvihnout snahu o vzájemnou konfrontaci teorie a praxe. Do úvahy byla brána soudobá právní norma, aniž by bylo opomenuto její naplňování v praxi. Na konkrétních příkladech se Lence Černé podařilo prokázat podstatu i nefunkčnost tak často proklamované sociální kontroly ve venkovském prostředí. V uvedeném kontextu nezůstala opomenuta ani problematika (okolnosti) marginalizace individua a skupiny v období raného novověku. Na konkrétních případech se podařilo prokázat, za jakých okolností mohl být jednotlivec vykázán z lůna spořádané společnosti (bezectnost vrozená a získaná). Autorce diplomové práce se podařilo přecházet z obecné do konkrétní roviny, čímž v dostatečné míře naplnila koncept analytického pojetí mikrohistorie.

Za specifikum předložené diplomové práce lze označit genderové hledisko vnímané z pohledu představitelů vyšších i nižších složek raně novověké společnosti (např. ilegimita

z pohledu muže a ženy). Opomenut však současně nezůstal ani pohled konkrétních dějinných aktérů. Smilstvo a infanticidium bylo analyzováno nejenom z pohledu právních norem, ale i jednotlivých mužů a žen. V případě předložené diplomové práce je třeba vyzdvihnout také očividnou snahu o mezioborovou spolupráci přírodních a společenských věd. Abort a infanticidium zde totiž nebylo vnímáno pouze historického hlediska (obranné strategie), ale i z pohledu současného lékařství a psychologie. Vzhledem k celkovému přínosu předložené diplomové práce pokládám drobné nedostatky v oblasti pravopisu a citačních zásad za nepodstatné.

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm **VÝBORNĚ**

Třeboň, 25. května 2008

PhDr. Josef Grulich, Ph.D.